

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ (Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ)
ΥΛΗ: εφ' όλης της ύλης
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ :
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ :
ΤΜΗΜΑ:

ΘΕΜΑ Α1:

Να ορίσετε τις ακόλουθες έννοιες:

- α) Συμφωνία Μουρνιών-Κυδωνίας
- β) Συνθήκη Σεβρών
- γ) Βενιζελισμός

(μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Α2:

Γράψτε στο φυλλάδιό σας τον αριθμό καθεμιάς από τις παρακάτω ερωτήσεις και σημειώστε δίπλα ακριβώς Σ για σωστό και Λ για λάθος.

- α) Η υπερπόντια μετανάστευση στις Η.Π.Α. ενίσχυσε την οικονομία της υπαίθρου.
- β) Η επανάσταση του Στρατιωτικού Συνδέσμου αποτελούσε κινητοποίηση των κομμάτων για ριζική μεταρρύθμιση της ελληνικής κοινωνίας.
- γ) Επίκεντρο της κριτικής του κόμματος των Ιαπώνων ήταν η αδυναμία των πολιτικών να προσαρμοστούν στα κοινωνικά δεδομένα.
- δ) Το Ταμείο Περιθάλψεως προσφύγων ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 1922 και είχε ως σκοπό την εκτίμηση της ακίνητης περιουσίας των ανταλλάξιμων.
- ε) Κατά την περίοδο του Εθνικού Διχασμού (1916-1917) ιδρύθηκε από την κυβέρνηση της Θεσσαλονίκης το Υπουργείο Περιθάλψεως.

(μονάδες 10)

ΘΕΜΑ Β1

Γράψτε στο φυλλάδιό σας τις απαντήσεις στα παρακάτω ζητήματα:

α) Πότε ξεκίνησε η επανάσταση του Θερίσου και ποιες οι ενέργειες των πρώτων ημερών ;

(μονάδες 6)

β) Ποια ήταν τα αποτελέσματα από την επιβολή του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου;

(μονάδες 7)

ΘΕΜΑ Β2

α) Ποια ήταν η εξέλιξη των ελληνοτουρκικών σχέσεων από το 1928-1930;

(μονάδες 7)

β) Ποιες ήταν οι επιπτώσεις από την άφιξη προσφύγων στον πολιτισμό;

(μονάδες 5)

ΘΕΜΑ Γ1:

Λαμβάνοντας υπόψη σας το κείμενο του βιβλίου σας και το περιεχόμενο των πηγών:

α) Να τεκμηριώσετε, με συγκεκριμένα στοιχεία, την άποψη ότι ο Βενιζέλος δεν ήταν αντιδυναστικός.

β) Να εξηγήσετε τους λόγους οι οποίοι συντέλεσαν στη διαφορετική στάση του Ελ. Βενιζέλου απέναντι στο θεσμό της μοναρχίας από το 1915

(μονάδες 10+15)

Πηγή 1:

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, στην πρώτη του επαφή με τα μέλη του Στρατιωτικού Συνδέσμου, κατακρίνει την τακτική που ακολούθησαν και υποστηρίζει το στέμμα

Εγένετο ... απροκάλυπτος συζήτησις περί του Στέμματος, και κατά πόσον τούτο ώφειλε να εξωσθή ή περιορισθή, ιδίως εν τη απόψει της ανευθύνου διαχειρίσεως της εξωτερικής πολιτικής, ην ανεύθυνον διαχείρισιν ηνείχοντο παθητικώς οι εν τη κυβερνήσει πολιτικοί αρχηγοί. Επειδή δε οι εν των συμβουλίω αντιδυναστικοί υπερέβαλλον εις ανατρεπτικάς γνώμας, ο Ελ. Βενιζέλος υψώθη υπερασπιστής του Στέμματος, δηλώσας ότι συμφέρον της Ελλάδος και του Ελληνισμού ήτο όπως το Στέμμα παραμείνη άθικτον, διότι αποτελεί δένδρον εγκλιματισθέν, του οποίου αι πολυσχιδείς ρίζαι προς πάσας τας διευθύνσεις παρείχον πολυτίμους δεσμούς και εθνικάς εγγυήσεις, και κατέληγεν εις το συμπέρασμα ότι το εθνικόν συμφέρον επιβάλλει την ενίσχυσιν του Στέμματος.

Οι εν τω συμβουλίω αντιδυναστικοί έμειναν έκπληκτοι, ενεθαρρύνθησαν δε οι φιλοδυναστικοί και οι φίλοι της τάξεως.

Γ. Ασπρέα, Πολιτική Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδος, τόμ. Β', σσ.133-134 (1930)

Πηγή 2

**Απόσπασμα από τον πρώτο λόγο του Ε. Βενιζέλου
που εκφώνησε στις 5.9.1910 στο Σύνταγμα**

Η Βασιλική Αρχή εν τω παρελθόντι δεν ησκήθη κατά τον συμφωνότερον προς τα αληθή συμφέροντα και του Βασιλικού Οίκου και του Έθνους τρόπον, και την γνώμην ταύτην δεν εδίστασα να εκδηλώσω, διότι οι πολιτικοί άνδρες πρέπει να έχωσι πάντοτε το θάρρος της γνώμης αυτών, εκ τούτου δε προεκλήθη η κατ' εμού κατηγορία, ότι είμαι Αντιδυναστικός. Αλλ' η κατηγορία αύτη είναι ασύστατος. Καίπερ βαθέως εμφορουμένος από τας δημοκρατικάς αρχάς της φυλής μας έχω ακράδαντον την πεποίθησιν, ότι η Βασιλευομένη Δημοκρατία, οποίον είναι κατ' ουσίαν το πολίτευμα ημών, είναι ο τύπος του πολιτεύματος, όστις προσαρμόζεται άριστα προς την πολιτικήν μόρφωσιν του Ελληνικού Λαού και εξυπηρετεί προσφορότερον.

Πηγή 3

Η στάση του Βενιζέλου απέναντι στο πολιτειακό το 1917

Οι θέσεις του αρχηγού των Φιλελευθέρων στο πολιτειακό ζήτημα, εκείνες τις κρίσιμες στιγμές, προκύπτουν από μια απόρρητη έκθεση του υπουργού των Εξωτερικών της προσωρινής κυβέρνησης Ν. Πολίτη προς τον Άθω Ρωμάνο στο Παρίσι (τον Απρίλιο του 1917), που περιείχε εκμυστηρεύσεις του Βενιζέλου προς τον Πολίτη: «... ως εκ των δηλώσεων ας εκάμαμεν εν αρχή του κινήματος ότι τούτο δεν έχει χαρακτήρα αντιδυναστικόν, δεν δυνάμεθα σήμερα να δηλώσωμεν επισήμως εις τας φίλας- κυβερνήσεις ότι αποκρούομεν πάσαν λύσιν εντός της σημερινής δυναστείας. Βέβαιον εν τούτοις είναι ότι πάσα ρύθμισις των καθ' ημάς πραγμάτων ήτις δεν θ' απεμάκρυνεν οριστικώς την σημερινήν δυναστείαν, θα ήτο λύσις νόθος ήτις δυσκόλως θα επέτρεπεν εις το Έθνος να επιτύχη την ψυχολογικήν εκείνην κάθαρσιν,

άνευ της οποίας δύσκολον θα είνε να ορμήση η Ελλάς μετά την παρούσαν δοκιμασίαν εις νέον πολιτικόν βίον ικανόν να επιτύχη την ανάπλασίν της. Δυστυχώς... εν Αγγλία φαίνονται δυσφόρως έχοντες προς την ιδέαν ριζικής μεταβολής εν Ελλάδι. Εάν δε σήμερον ο βασιλεύς απεφάσιζε να παραιτηθή του θρόνου, εγκαταλείπων διαρκώς την Ελλάδα και αφήνων τον υιόν του να εφαρμόση την εθνικήν πολιτικήν. φοβούμαι ότι τοιαύτη λύσις θα εθεωρείτο παραδεκτή εν Αγγλία και δυσκόλως θα ηδυνάμεθα να την αποκρούσωμεν ημείς. Ελπίζω μόνον ότι ο βασιλιάς δεν θα κάμη εγκαίρως τοιούτο διάβημα και όταν τυχόν αποφασίση να το κάμη θα είναι πλέον αργά και θα έχη ήδη ωριμάσει η ιδέα της καταλύσεως της όλης δυναστείας. Καίτοι δε η εν Ρωσία επανάστασις με κάμνει να αποκρούω ολιγώτερον παρά πριν την ιδέαν της δημοκρατίας και φρονώ μάλιστα ότι αν η Ρωσία αποδεχθή το δημοκρατικόν πολίτευμα ουδένα θα παρουσιάζη δι' ημάς κίνδυνον η αποδοχή της δημοκρατικής μορφής του πολιτεύματος, εξακολουθώ ούχ ήττον φρονών ότι αρίστη δια τα συμφέροντα μας λύσις θα ήτο η διατήρησις του σημερινού πολιτεύματος με βασιλέα λαμβανόμενον εκ του βασιλικού οίκου της Αγγλίας. Αλλ' εάν τούτο δεν είναι δυνατόν, τότε δεν νομίζω ότι υπολείπεται άλλη λύσις παρά την δημοκρατίαν, δια την οποίαν θεωρώ ώριμον τον Ελληνικόν λαόν και την οποίαν εκ διεθνών μόνον λόγων απέστεργα εφ' όσον πάσαι αι Μεγάλαι Δυνάμεις πλην μιας είχαν μοναρχικήν μορφήν πολιτεύματος».

Π. Πετρίδη, ό.τ.τ., σσ. 114-115

ΟΜΑΔΑ Δ

Λαμβάνοντας υπόψη το κείμενο του βιβλίου σας και το περιεχόμενο της πηγής: Ποιοι ήταν οι λόγοι της σταθερής άρνησης του Βενιζέλου να επιτρέψει την είσοδο Κρητών βουλευτών στο Ελληνικό Κοινοβούλιο; Πότε έγινε η ένταξή τους;

(μονάδες 25)

ΠΗΓΗ Ι

Σταθερή άρνηση του Βενιζέλου να επιτρέψει την είσοδο Κρητών βουλευτών στο Ελληνικό Κοινοβούλιο. Σχετικό έγγραφο προς το Προεδρείο της Βουλής:

« Της Ελλάδος μη αποδεχθείσης εισέτι το Κρητικόν κήρυγμα της ενώσεως η Κρήτη ούτε από απόψεως εσωτερικού δημοσίου δικαίου πολύ δε ολιγώτερον από απόψεως διεθνούς δικαίου, δύναται να θεωρηθή αποτελούσα μέρος της Ελληνικής Επικρατείας, ώστε να

δικαιούται ν' αντιπροσωπεύηται κατά το Σύνταγμα εν τω εν Αθήναις Βουλευτηρίω... Η Κυβέρνησις είναι αδύνατον να δεχθή όπως παρεδρεύσουν οι αναφερόμενοι μετά των νομίμων αντιπροσώπων του Ελληνικού λαού, υπομιμνήσκει δ' ότι απόπειρα τυχόν αυτών, όπως βιαίως πραγματοποιήσωσι τους σκοπούς των θ' απετέλει έγκλημα κατά της εν Ελλάδι καθεστηκυίας τάξεως, την οποία έχει η κυβέρνησις καθήκον να προασπίση και αν ακόμη ευρεθή εις την λυπηρότατην ανάγκην να χρησιμοποιήση προς τούτο την ένοπλον δύναμιν. Η κυβέρνησις άλλως τε ελπίζει ότι οι Κρήτες αντιπρόσωποι δεν θα φθάσουν να ωθήσουν τα πράγματα μέχρι τοιαύτης ακρότητος και ότι ο επιδιωκόμενος υπ' αυτών Εθνικός σκοπός ήκιστα δύναται να υπηρετηθή δια προκλήσεως εσωτερικών αταξιών και ανωμαλιών».

(Πηγή: Κ. Σβολόπουλος, Ι.Ε.Ε., τόμος ΙΔ', σ. 284)

ΠΗΓΗ ΙΙ

Η συνείδηση της ανεπάρκειας των προϋποθέσεων, οι οποίες θα ήταν δυνατόν να επιτρέψουν την αποτελεσματική διεκδίκηση των εθνικών δικαίων στο στρατιωτικό ή το διπλωματικό πεδίο, ενίσχυσε τον Ελευθέριο Βενιζέλο στην απόφαση να καλλιεργήσει κλίμα υφέσεως στις σχέσεις με τους βάλκανικούς γείτονες και, ιδίως, την Τουρκία. Ο νέος Έλληνας πρωθυπουργός επιδίωκε, πράγματι, από το ένα μέρος να αποφύγει μια άκαιρη και ίσως μοιραία περιπέτεια, και από το άλλο να κερδίσει πολύτιμο χρόνο στην προσπάθεια για την ενίσχυση του ένοπλου δυναμικού της χώρας. Η άμεση συνειδητοποίηση της γενικότερης αυτής αναγκαιότητας εξηγεί τη συγκρατημένη και μετριοπαθή στάση του απέναντι στην επικυρίαρχη Τουρκία, στα τελευταία ιδίως χρόνια της πολιτείας του στην Κρήτη. Θα ήταν ακόμη δυνατόν να υποστηριχθεί ότι, ευθύς μετά τον Ιούλιο του 1908, είχε προσωρινά τουλάχιστον συμμεριστεί τις τολμηρές ελπίδες ευρύτερων κύκλων του πανελληνίου για μια εποικοδομητική συνεργασία των δύο λαών στα πλαίσια του φιλελεύθερου συντάγματος που επαγγελόταν η νεοτουρκική επανάσταση και, κατ' επέκταση, στο επίπεδο των διακρατικών ελληνοτουρκικών σχέσεων.

(Κ.Σβολόπουλος, Ι.Ε.Ε.,τ. ΙΔ',σ.280)